

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ВРЕМЯ

ШАГЪЫРЕЙЛЕНИУ

Юрий Кокков эм Россейни Президентини СКФО-да толуг эркинликке келечисини орунбасары Михаил Ведерников регионда кырал политиканы вопросларын сюзгендиле

13-чю февральда Нальчикде КЪМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Кокков эмда РФ-ни Президентини Север-Кавказ федеральный округда толуг эркинликке келечисини орунбасары Михаил Ведерников миллетле, конфессияла аралы халланы, жаш тёлю эм информация политиканы, жамаут байламлыкъланы вопросларын сюзгендиле. Ушакъны кезиунде туура этилген проблемаланы кетериуню амаллары да белгиненгендиле.

Къабарты-Малкъарда болгъан къадарында, Михаил Ведерников дагъыда КЪМР-ни Парламентини эм Айырыу комиссиясыны, толтуруучу властын федеральный органларыны жер-жерли структураларыны, жер-жерли самоуправление органлары башчылары, «Эльбрус» эксперт клубну членлери,

жаш тёлю организацияланы бла къазакъланы келечилери бла тубешгенди эмда регионну жамаут-политика жашауу бла байламлы ишлени бирге келишип бардырууну онгларын сюзгенди.

Юрий Кокков а Бахсан районда болгъанды. Ол бек алгъа Тёбен эм Огъары Куркужинде школла бла больница не халда болгъанларына къарагъанды. Устазла, окъуучула бла да сёлешгенди, эллиле бла ушакъ этгенди эмда жылла бла жыйылып тургъан кеп жартылыкъланы юслеринден билгенди.

Битеу да 400-ден аслам сабий окъугъан школлада бек керекли затла жетишмейдиле: компьютерле, кёрюмдюлю пособиелла... Физкультура этер онг жокъду. Сабийле Лермонтовну юбилейине хазырлана тургъан актовий залда от этилмейди. Токну да уллу чырмаула

бла бередиле. Эки школда да аякъ жолла жокъдула. Сабийлеге эмда регионну жамаут-политика жашауу бла байламлы ишлени бирге келишип бардырууну онгларын сюзгенди.

Школдан чыгъар заманнга Юрий Кокковну эллиле сакълап тура эдиле. Ала, аны тегерегин алып, эки элни да белген сууда кёпюр ишлетирге болушурун тилегендиле. 1982 жылда анда кёпюрню суу алып кетгенди да, 60 юй онг жанында къалып къалгъанды. Куркужинчиле, властыланы болушлукъларындан тонгюлюп, кеслери мадар этерге кирешедиле, алай болалмайдыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Зумакулланы Мустафаны жашы Борисни «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» деген 3-чю даражалы орден бла сауғалауну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы къыраллыгъын тохташдырууга, гражданын праволарын бла эркинликлерин жалчытууга, мамырыкъланы эм халкъланы араларында шухълукъну ючлендириуге уллу кыйын салгъаны ючюн **ЗУМАКУЛЛАНЫ МУСТАФАНЫ ЖАШЫ БОРИСНИ** – Къабарты-Малкъар Республикада Адамын эркинликтери жаны бла уполномоченныйни- «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» деген 3-чю даражалы орден бла сауғаларгъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халдатолтургъан Ю.КОКОВ

Нальчик шахар
2014 жылда 14-чю февральда
№52-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғалауну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Жаш тёлюню патриот ниетде юйретиуге, ветеранлары бирикдириуге кыйын салгъанлары эмда жамаут ишге тири къатышханлары ючюн Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғаларгъа

ТХАГАЛЕГОВ Тимур Лялюшевични – «Афганистанны, жер-жерли урушланы бла аскер къауғаланы ветеранларыны союзу» Къабарты-Малкъар республикалы жамаут организацияны правленини председателини **АТМЫРЗАЛАНЫ Мажитни жашы Магометни** – «Къулилыны Кыйсын атлы Малкъар кырал драма театр» кырал казна культура учрежденияны баш режиссерун

СИЖАЖЕВ Гиса Фицовични – чекленген жуаппылыгъы болгъан «Кабалгражданстрой» инвестиция-корулуш компания» деген обществуно механизация эм автотранспорт участкасыны толтуруучу директорун.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Ю.КОКОВ

Нальчик шахар
2014 жылда 14-чю февральда
№53-УГ

Жазылыу -2014

Тап амалны ычхындырмагъыз!

Почта свазыны белюмеринде 2014 жылны экинчи жарымында бир къауум изданиалагъа болжалдан алгъа жазылыу бардырылады. Сиз сыйген газетлерингизге эмда журналларыгызга энчи багъалары бла жазылыргъа бу бек иги амалды. Аны ычхындырмагъыз!

КЪМР-ни федеральный почта свазыны управленясы.

Бизни индексибиз - 51532

Совет аскерле Афганистандан чыгъарылгъанлы - 25 жыл

Афганистан Республикада право нязамны сакъларгъа болушургъа эмда Коммунист партияны Ара Комитети 1979 жылда 12-чи декабрде къабыл кёрген бегимде айтылгъаныча, «...тышындан чабыууллукъну жолун кесер муратда эмда шуэх Афганистан бла чеклени ючлендирир ючюн» бу кыралгъа совет аскерлени бир къаууму кийирилген эди.

1979 жылда 25-чи октябрьден 1989 жылда 15-чи февральгъа дери анда баргъан урушха 525 190 совет аскерчи къатышхандыла.

Аладан 13 833-сю ол къазауатдан къайтмагъандыла. Сермешлени кезиунде 55 мингден артыкъ аскерчи жаралы болгъанды, 107 солдат бла офицер жесирге тюшгендиле, 263 а белгисиз тас болгъанды...

Урушха СССР-ни битеу жерлеринден да жаш адамла чакъырылгъан эдиле. Жаланда Къабарты-Малкъар ары 1800 жашын ашыргъанды, аладан 55-си юйлерине, ата-аналарына къайтмагъандыла, къазауат бошалгъандан сора уа жараладан, жүректери кюйюп да юч жүзден аслам адам ёлгенди.

Юрий Коков эм Россейни Президентини СКФО-га толук зр-кинликке келечисини орунбасары Михаил Ведерников регионга кырал политиканы вопросларын сюзгендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Администрациядан узак бармай а больница сюеледи, ол да осал халдады, анга тынгылы ремонт керек болуп турады. Мында тазалык, тизгинлилик, дарманла бла жалчытыу не халда болганларын юсюнден а айтыр кереклиси да жокьду. Аны баш врачы Владимир Ныров жараны байларча затыбыз окьуна жокьду, деп тарыкьганды. Бу багыту учреждение юч эли, ол санда Куба-Табаны, битеу да 10 мингден аслам адамны жумушларын жалчытырга юрешеди. КьМР-ни Саулукь сакьлау министрствосуну кьуллукьчулары анда болмагьанлы юч жылдан артыкь заман озгьанды.

Социальный жаны бла халлары бек осал

болган эки эл да Мухаммед Кипов атлы художестволу школлары бла ехтемленеди. Аны директору Рита Кужева, алага бир жерден ача тошмегенине да кьарамай, элде Дом бытаны атылып турган мекамьнда кьошакь билим беруину алапат арасын кьураалгьанды. Бюгюнлюкде мында 160 сабий сурат ишлерге юрениди. 2013 жылда ала республикалы эм россейли конкурслада 76 алчы жерни алгьандыла.

Юрий Коков бла тьубешиулерни аны эсинде кьалыр ючюн, сабийле анга 9-чу классны окьуучусу Рустам Шуков гипсден ишлеген суратны бергендиле. Фахмулу сабийлеге тийишлисича эс бурмау, аланы кеслери алларына кьоку бек терс ишди, деп чертгенди Рита Кужева. Школга энтта да

кьеп зат жетишмейди: пластилинден башлап халылага дерди да. Директор а бирде не этерге билмей кьалады.

Республиканы оюучусу Тьбен эм Огьары Куркужинге баргьандан сора КьМР-ни вице-премьери Ирина Марьшаха, КьМР-ни билим беруи, илму эм жаш тьлюню ишлери жаны бла министри Нина Емузовага тийишли буйрукьла берилгендиле.

Тьбен Куркужин элге 15 жылны башчылыкь этип турган Х.Н.Кумышев кеси ыразылыгы бла кьуллугьундан кетгенди.

КьМР-ни Башчысыны болжаллы халда кьуллугьун толтургьанны эм Правительствоосуна пресс-службасы.

Правительствону жыйыпыу

Юрий КОКОВ:

Тюзлюк бла кьурешсек, властьха ышанылукукьну кьайтараллыкьбыз

Бегимлени проектлерин сюзерден алгьа уа Юрий Коков министрлени кьуллукьларына сайланганлары бла алгьышлагьанды. Ол Правительствоу жангы адамла бла кьуллендилгеннин, структурасы да тап халга келтирилгеннин чертгенди. «Энди хайырлы ишлеп, республикада проблемаланы кетерирге тийишлиди», - дегенди.

Ол Правительствоу членлерин жууаплы болургьа чакьыргьанды, борчларын тийишлисича толтурмагьаннадан а кьаты сураллыгынын белгилегенди. «Мен сиз бир уллу планла салып, аланы тындырырсыз деп сакьламайма. Кьолдан кьелмезлик жумушлары тамамларыкьма деп талпынган иги да болур, жаланда ача жетсе. Алай бюгюнлюкде аллай онгубуз жокьду. Бек алгьа уа адамланы харкюнлюк ишлемерин жалчытырга, халкьны жарьсьтан затланы кетерирге керекди. Ала уа кьепдоле», - деп белгилегенди Коков.

Айтханларына югьоло да келтиргенди ол. Биринчиден, сьез саулукь сакьлауно юсюнден баргьанды. Бу учреждениланы санитар болумларына, анда халны осаллыгына мтарыгыула кьепдоле. Саусузланы аш-азыкь, дарманла, башка керекле бла жалчытырга ача казнадан берилгенликге, бу жумушла больницалада жатханлары жуукьлары боюнларына салынып кьалгьандыла. «Биз быллай кьара-кьатышлыкьны болдурган кьуллукьчулары иште тутарыкь тьойлобюз», - деп кьошханды.

Нальчикни 1-чи номерли клиника больницасында алты кьатлы жангы корпус ишленгенни алты жыл толгьанды, алай ол хайырланырга бюгон да берилгенди.

ТИНТИУ

Псыгансу элни школларында хал бек осалды

Тюнене КьМР-ни Башчысыны кьуллугьун болжаллы халда толтурган Юрий Коков Урван районну уллу эллеринден биринде - Псыгансуда: юч школда болгьанды. Битеу да алада 500-ден аслам сабий окьуйду. Алай мында болум алага тагьды деп айтырча тьойолдо. Кьарангы класслада (он чыракьдан экиси жанадыла) олтуруп, окьуучула эски доскада жазьулары иги кьералмай кьыйналадыла. Школну оюучулары, аны сьылтаун ангьлата, электроэнергияны аргьа тьошгенин айтдыла. Мебельни иги кесеге 60-чы жылдан бери турады, оборуодвание да алай.

Спорт залланы башларындан суу агьады, алада от этилмейди, душла ишлемейди. Сабийлени сууукьдан бир кесек

Тюнене КьМР-ни Правительствоусуну жангы кьауумуну биринчи жыйылыу болгьанды. Анга республиканы Башчысыны кьуллугьун болжаллы халда толтурган Юрий Коков, Парламентни спикери Чеченланы Ануар, федеральный инспектор Алексей Вербицкий да кьатышхандыла.

Саусула уа излемлеге ахырда келишмеген эски палаталада жатадыла.

Юрий Коков бу кьунледе Куркужинде эмда Псыгансуда болгьанын да сагьынганды. Ол эллини школларында болум бла шагьрейленгенди, алай анда кьргени аны кьуандырмагьанды. «Аякь жол школдан 100 метр узакьлыкьдады, - дегенди. - Сабийчикле бу сууукьлада ары жорьойдоле. Кабинетледен биринде 12 чыракьдан жаланда экиси жанадыла. Школну директорундан сорама, башка чыракьланы нек жандьрмайсыз деп, ол а ахчаны айма дейди! Бу затла неге ушайдыла?»

Юрий Александрович кьуллукьчулары элге терк-терк барырга, аланы жууаплыгында болган учреждениялада болумну кеслери кьэлери бла кьерюрге чакьыргьанды. «Школну таматасындан сорама, сизге министр кьачан кьелгенди деп, ол а бир заманда да угьай, деп жууаплагьанды. Директор, районну таматасы да кьуллукьларындан эркин этилгендиле. Сизден да тилеригим, сакьлап турмагьанлай, проблемаланы кетеригиз», - дегенди.

32 жыл мындан алгьа Куркужинде, ыржы басып, элни экиге бьлген кьепорно алып кетгенди. Ол бюгон да ишленмегенди. Адамла кеслери ахчаларына бир кьарысуз кьепорнок этгендиле, алай ол машинаны ауурлугьун кьетораллыкь тьойолдо. «Мен алайга баргьанымда, - дегенди Коков, - адамла тьегерегиме жыйылып, бери кьуллукьчула дайым да келедиле, алай, болушурга сьез бергенден сора, жукь да этмегендиле, деп тарыкьгьандыла. 32 жылны ичинде бу кьепорно салырга ача кьалай табылмагьанды?»

Республиканы шьендоюно оюучусу быллай жууапсызлыкьга тьезмезлигин чертгенди. Ол министрлени адамланы излемлерине, тилеклерине сакь болургьа чакьыргьанды. «Бизни оюуларыбыз тьоз эмда ачыкь болургьа керекдиле. Адамла властьха ышанылукукьну тас этгендиле, алай тьозлюк бла ишлесек, аны артха кьайтараллыкьбыз», - дегенди.

Ол Правительствоу членлерин Нальчик шахарны жангы мьри бла да шагьрей этгенди. Бу кьуллукьну премьер-министри алгьынны орунбасары Мухамед Кодзиков толтурлукьду. Юрий Коков республиканы ара шахарына башчылыкь этиу уллу жууаплыкь болгьанын чертгенди. «Нальчик ариудан-ариу бола барлыкьды деп ышанама», - деп кьошханды.

Сьезюно ахырында Юрий Коков Правительствоу членлерин энтта бир кере алгьышлагьанды эмда алага жетишимле тежегенди. Ызы бла министрле бегимлени проектлерин сюзюге киришгендиле. Аны юсюнден отьет газетде басмаланырыкьды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Приёмга алыу

Тийишли мадарла этиледиле

Ол кьаранган тилеклени бла тарыгыулану асламысы кьеп сабийли юйюрге болушлукь этиу, ишсизлик, ЖКХ-ны, саулукь сакьлауно, билим беруину ишлери бла байламьдыла.

Алага кьере, власть органланы жанларындан тийишли мадарла эм оноула этиле турадыла. Аланы юслеринден тилек эм тарыгыуу бла келгенлеге билдирилмей кьаллыкь тьойюдо.

ОНОУ

Азамат Кошеев Урван районну администрациясыны таматасыны кьуллугьун толтурлукьду

Урван муниципальный районну жер-жерли самоуправление Советини болжалындан алгьа бардырылган сессиясында депутатла Азамат Кошеевге районну жер-жерли администрациясыны башчысыны кьуллугьун толтурууну бирча ыразылыкьда ышангьандыла.

Муниципалитетни алгьынны оюучусу Антемиркан Каюков башка ишге кьчгени бла байламлы кьуллугьундан кеси ыразылыгы бла кетгенди.

СПРАВКА: Кошеев Азамат Джабраилович 1973 жылда туугьанды. Урунуу жолу аны 2001 жылда башлангьанды. Ол Урван район Советини эмда Нарткьгаланы шахар Советини депутатларына кьеп кере айьрылгьанды. 2009 жылда КьМР-ни Парламентини депутатына сайлангьанды. 2013 жылда КьМР-ни Парламентини Промышленность эм жол мюлк жаны бла комитетине, 2014 жылда уа Экология эм табийгьатны хайырлануу жаны бла комитетине башчылыкь этгенди.

Парламент

Программаны баш мураты - урунуу болумланы игилендириүүдө

КМР-ни Парламентини Урунуу, социальный политика эм саулук саклау жаны бла комитетинде «Урунуу болумланы игилендириүү эмда ишлеген адамны кыруулау» 2012-2015 жылга жарашдырылган республикалы программа кылай толтурулганын сюзгендиле.

Аны юсюнден билдире, КМР-ни урунуу эм социальный айнтыу министрине орунбасары Николай Голочалов программаны баш мураты урунуу болумланы игилендириүү эмда ишлеген адамны кыруулау болганын айырып айтханды. Ол билдиргенге кере, бир-бир усталыкканы адамга кыруулауларын азайтып мурат бла 300-ден артык организацияда ишлегенни саулуктарына хата салынмазын жалчытырык амалла сингирдилгендиле. «Ала производствода ачыгъан, усталыкларыны юсю

производства ачыгъанланы саны азайгъанын эсгергенди. Алайды да, 2013 жылда ишлеринде кыяу алып елгенле юч кереге аз болгандыла (2012 жылда -10, 2013 жылда -3 адам). 2012 жыл бла тенгешдиргенде, производствода ачыгъанланы саны 81 адамдан 60 адамга дери кысхартганды.

-Урунуу ресурсланы аялуу хайырланмай, ишни кыйматын кертюрмей, файданы кэбейтирге онг болмагъанын иш бериучюлени хар бири да билдирге керекди, -деп белгилегенди Николай Голочалов. -Ала урунуу юсюнден законодательствога бузуклык этгенлери ючюн тэлеген административ тазирлерин азайтсала, производствода ачыгъанланы эмда усталыкларындан ауруу тапханланы санын кысхартуу жаны бла профилактика мадарлагъа берген страховою возросланы 20 процентин хайырлансала, ишчилерини саулукларына кыйгырып, ишти заманын тас этмеселе, бютюн уллу экономика

Жанатайланы Салим.

ларына гитче организацияланы оючуларыны ишчилерини эркинликерине, кырууузуулукларына сууук кэзден кырагъанларында кереки. Ишти жерлени аттестациялау, медицина эм профилактика тинтиулени заманында бардырмау да аладан бирлеридиле, дейди. Ол оюм этгенден, предприятияла профилактика мадарла этер ючюн, аланы келлендирдирге керекди.

Сэзю андан ары бардыра, Хайырлануучулары эркинликлерин кыруулау эм адамны ырахатлыгы жаны бла сферада надзор этген федеральный службаны КМР-де Управленийыны таматасы Ринат Баракоев 2013 жылда 208 объекте лабораторияла тинтиуле бардыруу бла контроль-надзор ишле бардырылганын билдиргенди.

Санитар законодательствога бузуклык этилгени 78 объекте ачыкланганды. Алагъа кере 82 протокол жарашдырылганды, 82 бегим чыгарылганды, 126000 сомга тазир салынганды. Андан 60 минг сомун 7 учреденияга тэлерге тыошгенди. Эки организация да сюдге берилгенди, ол санда бирини ишин тохтатуу озленгенди, -дегенди Р. Баракоев. Ол дагыда 2013 жылда 15 адам усталыклары бла байламлы ауруу тапханлары ачыкланганын билдиргенди.

Профсоюз организацияланы биригиюнуу председатели Фатима Амшоева организацияла ишлегенлени бла иш бериучюлени араларында халланы коллектив келишимлеге кере курауу борчу толтурулмагъанын эсге салганды. Ол акылы этгенден, анга сансыз кырагъа жарарык туюлду.

Селешгенле барысы да бу сферада проблемала кеп болгъанларына жендиргендиле. Кеп учреденияда урунуу законодательствону саклау жаны бла специалестле жокдула, кеплени ишлеген жерлеринде кыруулануу кереклери тийишлисича туюлдуле, иш бериучюлене да кеплери производствода ачыгъанланы санын тергемейдиле, алай кезиулени сылтауларын да тинтмейдиле, деп белгилегендиле. Аны бла бирге ала ишни игилендириуюу да кеслери билген амалларын туура этгендиле.

Парламентини Урунуу, социальный айнтыу эм саулук саклау жаны бла комитетини председатели Жанатайланы Салим бу сферада халны игилендириу ючюн, битеу ючюн биркидирге чакырганды. «Ишлеген адам саулуклу болса, экономикага эм тутучу айнугъа алай бир иги болгъанына жамаут энди тыюне барады», -дегенди.

Люба БАТЫРОВА.

КМР-ни Парламентини пресслужбасы.

Айырмалы окугъан студентлеге бла аспирантлагъа - энчи мекам

-Аспирантлагъа эм окууу отличниклерине Къалмукуну ара шахарында Кырал университетни тийресинде общежит ишлегендиле, -деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине вузну ректору Бада Саляев. -Вузда отличниклени сани иги да кэбейгенди, ол битеуло билим алуу игиленгенни шагыатыды, андан сора биз алай общежитни ишлерге келленгенбиз. Ол юйде 280 студентге жер барды, ала окууда иги кэрюмдуле болдурганлагъа эм жамаут ишлеге кытышханлагъа берилдикдиле. Республиканы мындан ары боллук илму эм культура элитасына, -дегенди вузну ректору.

Юйде окуртга эм солуртга деп ахшы болумла кыралгандыла. Этжлада оюм эм тренажер зала, солурча отуола бардыла, журт кеси да от тыюуге кыжау система эм хар затха кэз-кылаук болурча система бла жалчытылынганди. Вузну башха общежитлери бла тенгешдиргенде, мында студентле лыгала багъала бла жашарыкдыла.

Производствога керекли усталаны хазырларыкдыла

Ростов областыда орталык энчи билим берген окуу зоведенияланы мурдорларинда авиация промышленностьа эм машина ишлерге кадрланы хазырлауу эм жангыртууу кеп функциялы арасы куруулукды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионну иш усталык берген министрество суну баш специалисти Ольга Воловикова билдиргенди. Анда жылы ичинде хак тэленмегенди иш усталыклары игилендикдиле неа станокланы наладчиклерине, фрезировщиклеге, токарлагъа, слесарлагъа, электросварщиклеге эм башха усталыклагъа юйренирикдиле.

Алай биринчи арала Каменск кыруулу техникуму эм автосервисни базасында сентябрьде, 2015 жылда уа 8-чи номерли профтехучилищени базасында ачылыкдыла. «Проекти баш мураты - орталык звенога ишчилени эм специалистлени хазырлауу, ала уа областыны предприятияларында жетишмейдиле», -дегенди Воловикова.

Медея Кадырова -

«Мисс Россия-2014» деген конкурсда «Мисс Россия - 2014» деген конкурс тажын (коронасын) алып муратлыды 23-жыллык адыгейли ариу кыз Медея Кадырова. Ол, 60 минг кызыны араларында бардырылган уллу конкурсдан ётпю, 50 финалисткага кошулганды.

«Кызулмдан, кючюмден келгенни этеме, эришюно итгарына да кырамай, андасанда уа кыуанам-кырадала бардырылган баш конкурсха кытышы кыуанчлы зат туюлюмю да? Жетишимлени кеси кючюм бла болдурду иги туюлюмю!» -дегенди ариу кыз ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине ага уашыганды.

Адыгейли кызыла эрттеден бери да ариулукуллары бла махтаулуудула. Алай-быллай ишлеге артык иек кытышмай тургандыла. Жаланда озган жылны октябринде республикада ариулукуну Биринчи халкыла аралы конкурс фестивали болган эди.

Ставропольяны байрагы- вулканын тешесинде

Ставрополь крайны байрагы энди Чилиде планетаны бек бийик вулканын тешесинде - Охос-ден-Саладо деген чукуюнда чакылганды. Аны анда орнатуу ючюн, Пятигорскни Кырал лингвистика университетини альпинистлери тенгизни тенгилгенден 6 минг 893 метр бийикликке ёрлегендиле. Тауга ёрленгенден тёртюсю аны башында Ставрополь крайны байрагын орнатхандыла.

Пятигорскени Кырал лингвистика университети «Сочи-2014» деген волонтер ара эм Кавказны тау обществовону келечилери - тёртеуун тауну башында Ставрополь крайны байрагын орнатхандыла, -деп билдиргенди ВУЗ-ну информатика-политика управленийыны начальнигы Сергей Красов. Аны айтышана кере, жолючула, Пятигорскдеги Кырал лингвистика университетни физкультура эм спорт кафедрасыны «Максимум» деген спорт альпинист обществовону членлери Чилиден 20-чы январда кыйтхандыла.

Аскер буйрукъну жалчыта, ала кеслерини жерлеринде мамырлыкъны

Митинг

Совет аскерле Афганистандан чыгарылганы 25 жыл болганына эмда ол кыралда мамырлыкъ болуру, Россияни чеклерине да бузукълукъ этилмези ючюн ёлген аскерлирибизге атап, Нальчикде «Ёмюрлюк от» мемориалны къатында митинг болганды. Анга афган урушну ветеранлары, шахар администрацияны, ДОСААФ-ны келечилери эмда шахарда жашаган жамауат да къатышхандыла.

Интернационалист жигитлени туугъан тийрелерин жокълагъандыла

Митингича, республиканы ДОСААФ-ны председатели Юрий Ашинов бу тарых ишге жоралап, республиканы районларында, шахарларында автопробег ётдюрюрге мурат этилгенин, ол бююн ма былайдан башланарыгъын билдиргенди. «Биз интернационал борчларын ахырына дери толтуруп жоюлган жерлешле-рибизни унутмазгъа, саулагъа да намыс-сый берирге, къолубуздан келгенча болушургъа

Малкъарда бёлюмюню таматасы, КъМР-ни Парламентини депутаты Тимур Тхагалегов да аскерчи нёгерлерин эсгергенди, шёндю жашап турганлагъа уа узакъ ёмюр, тынчылыкъла жашау тежегенди.

Республиканы аскер комиссары Евгений Харламов а, ветеранлагъа айланып: «Сау болугъуз, кыралгъа керек болгъанда, жаныгъызын-къаныгъызын аямая, аны намысын къорууларгъа

борчлубуз», - деп чертгенди. Къабарты-Малкъарны РО-СТО ДОСААФ-ы къурагъан автопробегге «Афганистанны эмда башха урушланы ветеранларыны союзу», «Афганистан урушну инвалидлери» жамауат организацияланы, КъМР-ни Билим беруу эи илму министрствосуну келечилери къатышадыла. Ала республиканы жеринде 300 километрик жолну кыдырлыкъдыла. Урван-Къашхатау-Терк-Майский-Проходна-Залукокоже-Бахсан-Чегем-Нальчик - ма алайды автопробегни маршруту. Анга къошулгъанла, афганлы аскерчилеге ишленген эсгертмелени къатларында тохтап, бир минутну шох соелликдиле, голле саллыкъдыла.

«Афганистанны ветеранларыны россияли союзу» жамауат организацияны Къабарты-

къаты соелгенсиз. Уллу Ата журт урушну кезиунде атабабаларыбыз этген кишилики кыйтаргъансыз. Бююнлюкде да ал сатырдасыз. Жаш тёлюню юйретуге уллу юлюш къошасыз», - дегенди.

Республиканы ветеранларыны советини председатели Мухамед Шихабахов да ол ачы къазауатдан сау кыйтханла, бююн былайгъа келип, ёлгенлеге хурмет этгенлери, автопробегге къатышханлары ючюн да ыспас сёзюн айтханды.

Андан сора «Ёмюрлюк отну» къатына келгенле шох соелип бир минутну тургъандыла, эсгертмеге голле салгъандыла. Алайдан он машина, бир бири ызларындан тизилип, жолгъа атлангандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзипат.
Суратланы автор алгъанды.

СОВЕТ КЕНГЕШЧИЛЕ

Урушха жашырын командировка

«Керек эсе, барам»

Афганистанга аскерчиле бла бирге бу кыралны экономикасын эмда социальный сферасын аягы юсюне салыргъа себеплик этиу мурат бла совет кенгешчилени уллу къаууму да ийилгенди эди. Бир-бир тергеулеге кёре, аланы саны 4,5 мингге жетгенди. Кыралны оючуларына болушлыкъга КПСС-ни Къабарты-Малкъарда обкомуну идеология жаны бла секретары, бююнлюкде уа КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакуллы Борис да жиберилген эди.

Борис Мустафаевич, бизни газетге берген интервьюдан биринде Афган урушну эсгерирге артыкъ бек соймегенин айтхан эди. «Таулулада сёз барды, киши эсенг, борчунгу тийишлисича толтур. Къадар мени сайлагъанды да, мен Афганистанга тюшгенме. Ары жашырын халда барганма. Жуукъларым, командировка къайры болганын, сёзюс, ангылай эдиле, болсада аны юсюнден кишиге жукъ да айтмагъандыла», - деген эди ол ушагъыбызда.

Бу кыралгъа къалай тюшгенин юсюнден а Борис Мустафаевич кесини «Командировка на войну» деген китабында былай жазганды: «1985 жылда февраль айны кюнлеринден биринде обкомуну биринчи секретары Тимбора Мальбахов, телефон бла сёлешип, кесине чакъырады. «Борис Мустафаевич», - деп башлайды ол сёзюн, - санга Афганистанга барыргъа керекди. Бир-эки жылны кенгешчи болуп ишлерге тюшерикди.

Ангылайма, сабийле алыкъа гитчеклидиле, алай... Мен Лигачева сёлешген сени мында кыорларын тилеп, ол манга тутчулукъ этмегенди. Партияны халкъла аралы вопросларына Пономарев жууаплады, анга сёлеш деп кыйгъады», - дегенди Мальбахов. Аны партияны Ара Комитетине сёлешириги артыкъ бек келмегени кёрюнюп тура эди. «Керек эсе, мен барам, ары-бери сёлешип айланмагъыз», - деп жууаплайма. Тимбора Мальбахов а, мен билип тура эдим, сен андан башха жууап бермеэлигини деп, жорегти хош болду».

Кертиликни шагъаты

Совет кыралны ол урушха кыатышканы тюзмюдо, терсиди, деп даулашханла ол заманда да болгандыла, бююн да бардыла. Эсигизде болур, киноладан биринде кыулукъу афган урушну ветераныны бетине кырап: «Мен сени ол урушха жибермегенме», - дегени. Бу сёзле къазауатны отундан ётген жашланы жюркелерине бичакъ чачъанчандыла.

Зумакуллы Борис совет аскерини ол кыралгъа кийирюню юсюнден оюнуу тюзлюгюне кеси тюшонгенди. Мамыр жашау гъа къажау соелген афганлыла бир адамны юсюнден да сагыш этмегенлерин кёргенди. «Ала терактланы элде, шахарлада да бардыргъандыла. Алай бла адамланы къоркъутуп, аланы жашаудан тюнютюрге, башларын хайран этерге излегендиле.

Алай терактладан бирини юсюнден айтырыкъ эдим. Биз

Кабулда «45-чи» микрорайонда жашагъанбыз. Аны уа Совет Союз бу кыралгъа сауғалагъан кзурулушла жаны бла комбинат ишлетген эди. Ол тийреде сатыу-алыу бла кюрешгенле, гитче тюкенчикле тутханла кёп эдиле, дагъыда промышленный супермаркетле да бардыла. Мында не керегинги

да ахырда кыйналмай табаргъа болуукъ эди-тойреючден башлап аудио-видео аппаратурагъа дери.

Террорчулукъ

Бир кюн мен эки нёгерим бла, ала да кенгешчиле эдиле, тюкенчикледен биринде кесибизге керекли затла сатып алабыз. Юйге жете-жетмез, тегерек-баш кыалтырап, фатарыбызны терезелерини миалалары ууладыла, эшиги жарылады. Жуукъда чачдырыу болганын ангылайбыз. Террорист къауумдан жаш адамла биз болгъан тюкенни аллына багажники чачдырычу затдан толгъан велосипедни къоюп кетгенлерин арта билгенбиз. Ол кюн алайда жети адам ёлгенди, ол санда Совет Союздан ючеулен эмда төрт афганлы. Сабийден ауурлугъу болгъан тиширйу да ёлгенди, деген эдиле бизге».

Борис Мустафаевич келтирген шартлагъа кёре, 1985 жылда жалаанда бир айны ичинде - октябрьде - къауум уллу терактла этилгендиле. 1-чи октябрьде Баглан провинцияда къумач сокъгъан фабрикагъа бандитле миномётладан от ачхандыла. Анда бир адам ёлгенди, цехде 15 станок жарасуз болганды. 8-чи октябрьде бандитле Мардиан элге чабыулукъ этдиле. Анда төрт мамыр адамны ёлтюргендиле, онбешисин а жесирге алгъандыла.

17-чи октябрьде Джелалабад шахаргъа тогуз америкалы ракета жиберип чачдыргъандыла. Бу терактда бешеулен жаралы болганды. 26-чи октябрьде уа Герат шахарны ортасында «Земля-Земля» деген ракетала атдырылгъандыла. Аладан бири Джами-Герат мекжитге тюшгенди. Анда 13 адам ёлгенди, 71-и жаралы болгандыла. Ол жыл төртюнчю сентябрьде уа Афганистан Республиканы граждан авиациясыны АН-26 самолёту «Стингер» ракета бла чачдырылганды. Кабул-Кандагар-Фарах деген рейсде учан 52 пассажир эмда экипаж саулай да ёлгендиле.

Жерлеш къарындашла

Адам къайда болса да, бек алгъа кесине нёгерле, танышла излейди. Бир бирге билеклик этиу, къазауатда бютонда керекди. Зумакуллы Борис, Кандагаргъа келгенлей октуна, жерлешлерин соруп тебирейди. Алай аскерчи-лерибизни ачыкълагъан алай тынч болмагъанды. Нек дегенде властьла бизни жашла башха кыралда уруш этгенлерине жендиррге ашыкъмай эдиле.

«Кандагаргъа тюшгенлей, 40-чы аскерни штабында Къабарты-Малкъардан жашланы табаргъа кюрешеме. Сунмай турганлай, штабда майор Вячеслав Шуковха тюбеп къалама. Ол подразделениладан бирине таматалыкъ эте кёре эдим.

Интирликде ушууруну кезиунде Къабарты-Малкъардан энтта бир къауум адам бла танышам: медицина службаны майору, хирург, аскер госпиталыны башчысы Вячеслав Кумехов, медцехта ишлеген Римма Алшагилова эм башхала бла. Биринчи кюнледен да бизни арабызда татлы шуёкълукъ тохташады.

Бир жол а кече белинде мен жашагъан фатарны эшиклери кыагъадыла. Бу заманда ким болур, 22 сагъатдан сора Кабулда комендант кезиунде, къабакъланы да адрганлыла сакълайдыла. Ким эсе да, аны жолда тыймай да къалай кыйдула, деген сагъышла бла эшик таба атланам. Ансам, къолларында да сауутлары бла эки жаш. Торслеп къарасам, Нальчикде политтехника техникуму устазы Борис Гукешевни таныйма, башха жаш а Вадим Кишев эди.

Къонакъларгъа къуанам, къызы саламлашабыз, урушну, жашау, тегерекде-башда халны юсюнден хабарлашабыз. Мен бу тюбешиюню нек сагъындым. Шёндю биз къабартылы, таулу, орусудеп юлешинип башлагъанбыз. Анда уа, урушда, барыбыз да кыарындашла эдик», - деп жазады китабында Борис Мустафаевич.

Афганистанда башха сейир адамла бла да жолукъганды ол. Сёз ючюн, академик Залийханлы Михаил бла да. Ол Кабулгъа сунмай турганлай тюшгенди. «Манга Патчакны дворецинде 40-чы аскерни башчысыны кабинетинден сёлешген эди. Биз Совет Союзну посольствосунда тюбешгенбиз», - деп жазады автор.

Бююнлюкде уа Нальчикде Борис Мустафаевич Афганистанда танышхан бир къауум адам жашайды. «Ала тугъан журтларына барып келсе, афганлыла совет турган кезиунде тансыкълап эсгергенлерин айтуучудула. Биз шуварины чуругъу кыйгъан ызын улпа этерге хазырбыз, афганлыланы намысларын ууатхан америкалыла бла тургъандан эсе, дечудюле.

Америкалыла кеси сейирлерин къоруулагъан болмаса, кыралда бир тюрюлю иш бардырмагъандыла. Биз а мамырлыкъланы тохташдырыу ючюн кюрешгенбиз. Хау, урушхан да этгенбиз, алай жашур журтла, предпритияла да соеугенбиз. Афганистанны кырал мурдорун къуаргъа болушханбыз», - деген эди ушагъыбызда Борис Мустафаевич.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Сакълагъангыла, Ата журтубузну сейирлерин къоруулагъангыла

ТАУКЕЛЛИК

Салам алейкум, моджахеде!

... Афганистанга биринчи кере Залийхан улу 1979 жылда къоз артында баргъан эди. Ол андагы аллимлеге жангы гидрометеослужба къуаргъа болушханды. Бу къыралга совет аскерле кийрилгенлеринде уа, академики борчу, айхай да, тюрленгенди. Не жашырлыгы барды, ол жангы техниканы къуарганды эм аны сынаганды. Михаил Чоккаевин алай эмесе эди, аскер сауултаны шендого заманга тийишли системаларын къурауда амрикальыла бизни озаргъа, уруш да башха тюрлю бошалыргъа боллугъун унутургъа жарамайды.

Бирин айт да, бирин къой, дегенлей, былай да бир затны сагына кетерге соеоме. Аны сауултарын сыначуу Рущкой болгъанды. Михаил Чоккаевин анга Жигитни Жулдузун берирге керекди деп, аскер башчы Варенниковдан кеп кере тилегенди. Ол да угъай демегенди, алай, нек эсе да, заманы созуп турганды. Аны юсюнден Москвага тарыгыула кеп санда барыг тургандарын Вареников Залийхан улугъа арта айтып анылатхан эди.

Токъсанынчы жыллада уа Михаил Чоккаевини Рущкой бла жолу айрылгъанды. Аскери генералы Россей миллет биригилесиз да жашаллыккы деп тохтагъанда, академик алгынныгы шуъхуна: «Сен бек уста аскерчине, миллет ишледен аныгъаунг ахыры да жокъду», деп жууап берген эди. Арта Рущкой Залийхан улуну

Залийханланы Чокканы жашы Михаил Афганистанда тюзонлей урушга къатышмагъан эсе да, бу къыралгы гидрометеослужба къуаргъа, аскер техниканы бла сауултаны жарашдыргъа эм алааны сынаугъа да юлюшюн къошханды. Аны юсюнден алай кеп адам билмегенди. Ол шартны россейли журналист Вячеслав Огразко 1995 жылда «Литературная Россия» газетде туура этген эди. Аны статьясын бютюн басмалаууну тийиши керекбиз.

кесини айрыула аллы кампаниясына къатышыргъа да чакъыргъан эди, алай ол арталыда унамагъанды аны.

Бир затдан да, кишиден да къоркъмазгъа Залийхан улу Афганистанда юйренгенди. Анда ёлюм бла бетден-бетге ол кеп кере тюбегенди. 1982 жылда таулу алим аскерчилени тилеклери бла вертолётда Панджшерге Ахмед-шаха учуп бара тургъанлай, къанатлы машинага пулемётладан от ачылгъан эди. Залийхан улуну ол заманда Аллах ёлюмден сакълагъанды.

Бир жол а, Вареников бла тюбешир ююн, машина бла къызыу бара тур-

гъанлай, Кабулда «тузакъга» тюшгенди. Михаил къалаурлары бла бара тургъан «уузык», ажалып, ала болгъан жерге кирип барарды. Энди къачаргъа кирешесе, душманла, от ачып, барысын да къырып къоярыкъларын Залийхан улу олсагъат сөзгенди. Сора къайсы чында болгъанын билдирген белгилери болмагъан кийимлери бла, сауустуз моджахедлени алларына барып: «Салам алейкум», - деп саламлашып, кесин муслиманны болгъанын билдирди.

Аны олсагъат штабха элтдиле, анда уа зкеулен бильярд ойнай тура эдиле. Была, абзырап, бир бирге къарап тынгылайды-

ла. Залийхан улу биринчи болуп сёлешди. Инглиз, орус сөзлени да къатышдырып: «Къурулуш жаны бла инженерме, мында жигитле жыйылгъанларын билип, кёрмей кетерге болмай къайтханма», - деди.

Моджахедден бири, анга жууап бермей, бильярд ойнайыкъ, деп тохтайды. Ойнайдыла. Ол Залийхан улуну жаратханы айтханда уа, Михаил «Мени кишиге аруу кёрнорун муратым жокъ эди, былайтын бара эдим да, муслиманлыча муслиманлычаны жокълайм кетмейим, деп къайтханма ансы», - деди.

Ол кюн Михаил Чоккаевини Афганистанны алгынныгы патчахыны жашыны дачасында солургъа чакъырдыла. Таулу алим генераллагъа бойсунганын, аладан эркинлик алыргъа керек болгъанын айтханда, моджахеде аны 40-чы аскерни жуукъдагы бёлюмюне элттен эдиле. Алай Вареников аскер сауутуну жангы система сын къуаргъан адамны дачагъа иймеди.

Эки жылдан а Вареников Москвада: «Шу-ёхунга Кабулга барма деп айт, ансы Наджибулла аны, олсагъат иллишанга салдыртып, ёлтюрторюкдо», - дегенди. Академик: «Не шукъума?» - деп, алга аныгъамагъан эди. Арта билгенди Афганистанда аны бла бильярд ойнагъан моджахедден бирин Москвага ол къыралны посольствосуна ишлерге ийгенлерин...

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

РЕДАКЦИЯНЫ КЪОНАГЪЫ

«Тюшюнде жоюлгъан тенглерими кёреме...»

- Таукъан, сен Афганистанга къалай тюшгенге?

- Бизни тукумдан Афганистанда терт жаш къуулукъ этгендиле. Кертисин айтханда, мен ары башха адамны орунуна тюшгенме... Жангы Малкъарда шолуну 1980 жылда бошайма да, сора биченнге чыкъгъаным ююн документлерими вузгъа берирге кечигип къалама. Аны себепи, жылым бошуна кетмесин деп, поварла хазырлагъан училищеге барама. Аны бошагъанлай, спорт факультетге киреме.

Ол жыллада ауур атлетика бла къореше эдим. Тенглерим интирге дискотекагъа барычуу эдиле, мен а спортну сыйлы устасы Алтуулары Азюрга. Бир жылны ичинде спортну устасына кандидат болама. Спортфракда бир жыл окъугъанымдан сора аскерге барама дегенимде, Ленинградда спортротагъа жиберибиз сени, дедиле. Аллай оноу болуп тургъанлай, Ашхабадха тюшоп къалама... Анда жерими ким эсе да сатып алгъан эди...

Ашхабадда уа июль айда ауаанда окъуна къыркъ градус исиллик бар эди. Мени уа къан басууым биик болгъаны себепи бурунумдан къан келе эди кюн сайын. Былай къызыу болмагъан башха шахаргъа кёчюребиз дегенлеринде, унамайма: тенглерим бла бирге къалыргъа соеоме. Юч ай жашырайдыла бизни урушга, сора

Жылла озгъанлыкъгъа, Афганистанда ёлгендени ата-аналарыны, эгечлерини, къарындашларыны жаралары сау болмайдыла. Ол къазуатха кирип, аны окъларындан жыгылмай, отунда кюймай, юйлерине къайтыргъа насыпллары болгъанла уа жангыдан жашаргъа юйренгендиле, нек дегенде уруш баргъан жер ол бир дунияды, мамырлыкъ бийлеген жер а - башха дунияды.

Атмырзаланы Таукъан да Афганистанда бир жыл бла сегиз ай урушун отунда тургъанды. Ол бюгон «Заман» газетни къонагыды.

болгъан машинасы минада атылады. Ызы бла жанады да, снарядла чачылып башлайдыла. Темир кусокла учуп, машинаны къатына барыргъа онг жокъ эди. Виктор кююн ёлген эди. Ол кюн къарындашла Нырвола да жоюлгъандыла. Қъабарты жашла бла мен ёлюкленге деп къазылгъан блиндажгъа барабыз, аланы цинк гуллагъа салгынчы кёрюрге...

Ары дери мен тютон ичмегенме, ол кюн тартып башлагъанме.

- **Адамларыгъ билеми эдиле сени урушун отуна тюшенигиз?**

- Угъай. Жаннетли болсунла, ол заманда атам да, аням да сау эдиле. Мен письменларымда Монголиягъа тюшгенме, деп жазып тургъанма.

- **Тышындан жиберилген письмогъа ол къыралны аты бла мухуру салынмаймыды да?**

- Угъай, аскер бёлюмюно номери жазылып къалады. Алай Кенделенден мени бла бирге къуулукъ этген жаш юйюне къайтхандан сора, мен болумуну юйюромден жашырып тургъанымы билмей, айтып къойгъанды хар затны да. Эшитгендиле бизникиле бу халарны, Кенделенге баргъандыла да, тюбешгендиле жаш бла. Ызы бла эгечимден письмо келеди: «Таукъан, энди биз билебиз сени Афганистанда болгъаныгъ», - деп.

Сюймей эдим адамларымы жюреклерин къыйнаргъа, сора экинчи ёторюк къурайма. Ич келегим бла суратха тюшемме да, шапама мен мында деп жазам. Кезиуло операциядан сора уа манга «За боевые заслуги» майдал берип, атамга бла анама уа Ыразылыкъ къагытп жибердиле... Биягъы ёторюгом ачылып къалады. Бир неда эки ийыкъгъа рейдег кетсек,

частьда дежурныйге письмола къоюучу эдим: хар ийыкъдан бирин юйге жиберирча - Къайтсам, манга жазылгъан къагъытта жылылып туруучу эдиле. Бир жол атамдан келген письмода ол, саулугъуму соруп, ызы бла уа аны онг жанында кёкюрегимде хуржунума жюротюрюмом тилей эдим.

Къагъытны бурлама да, экинчи бетинде уа - Къурандан жазыла. Мени атам коммунист эди. адыргъыдан, манга не зат бла болушургъа билмей, эфендиге баргъанды да, дууа жаздыргъанды. Мен ийнанмайма аллай затлагъа, алай ёлюгюмом, ёлмезлигим билмей эдим, кёрнорюк тюйок эсек, атам ахыр тилегин толтурайым дейме да, салама хуржунума ол къагытны. Андан сора окъла манга тиймей, къатым бла учуп кете эдиле.

Бир жол, пиринч ёсген сабанда тургъаныбызлай, вертолёт, учуп келип, гранатомётдан атырады. Аны огуу, жерге чанчылып, атылмай къалады. Ол кюн болмаса эки жылны ичинде мен аллай зат кёрмегенме. Дагъыда бир кюн, мен машинада тургъанлай, взводну командири рация бла миномётну бурургъа буйрукъ береди. Машинадан чыгъама, сора тюз ол минутта мен олтурган жер чачылды кёз аллымда. Арта жашла манга: «Мени машинама олтурчу, санга окъ тиймейди», - деп тилеучу эдиле.

- **Таукъан, сиз кимни къоруула эдигиз?**

- Афганистанны халкын моджахедден. Ала Пакистанда, Америкада уруш бардыргъа юйренип келген боевикле эдиле. Бизге айтанларына кёре, законлу властын кетерип, къыралгъа наркотиклени эркин келтирерге сое эдиле.

- **Ала урушун уста бардырамы эдиле?**

- Хау, бек уста. Этерлерин этип, жокъ

болуп къала эдиле: ала Афганистанда хар дуппуручкуну биле эдиле. Дагъыда бир шарт: уруш болду да, моджахедни ёлгенни кёзонг бла кёрдюнг, эртенликке къарасанг а - жокъ. Кесе бла ала ёлюклерин жыйып кете эдиле.

- **Биринчи операциягъ эсингдемиди?**

- Хау... Чыгъабыз операциягъа, бир кишлакны ичи бла ётюр баргъанлай, бир жаш алмалагъа кёз атады, кеп мынчымай, саман хунадан секирип, терек бахчагъа тюшеди. Сакълайыбыз бусагъат кететле жыйып келеди деп. Къайтмайды. Бир жыйырма минутдан барып къарасакъ, жаш союлуп. Украинадан эди ол. Мен ол кюн алай къутурган эдим, моджахеде аллымга чыкъсала эдиле, барысын да къырып чыгар эдим.

- **Сора сен къаты адам болурса?**

- Баям, ташжюрекли деп сорургъа сое болур эдинг. Угъай, тюйюлме. Афганистанга дери мен къой окуна соймагъанма. Алай анда моджахеде бизникилеге этенгерин кёренимден сора тюрленген эдим. Алай бир адамгъа да керекмейди аллай сынау.

Урушда хар инсанды да керти бети ачылып къалады. Афганистанда кеси кеслерин ёлтюргенле да болгъандыла, алай ала аз эдиле.

... Бир жол, частьга келгенибызлай, бизни тизедиле да, замполит бир письмому окуп башлайды. Аны штабда писарё анасына жазгъан эди. «Анам, санга салам жибереме. Мени урушун отундама, кече кюн да, тохтамай, моджахеде бла къорешибиз. Ма шендо да ёлген тенгими сапогунда жазса турама. Бусагъат гранатаны сызайым да, андан сора бошарма письмому...» Бу адам жаланда бир кере окъуна болмагъанды сермешде. Кёресиз да, жабылып, бугъулуп тургъанын ичин уруш къалай ачып къояды.

- **Унутханмыса Афганистанны, энди андан бери кеп жыл озгъанды?**

- Угъай, унутмагъанма. Тюшюмде ёлген тенглерими кёреме, урушга кирип, къычырама... Къазуатаны юсюнден фильмлеге къараймайма.

- **Сен урушдан сора мамыр жашаугъа къыйналыгъа юйренгенге?**

- Мен Афганистанда жаралы болгъан эдим, сырт соеим эки жеринде сыннганы себепи бир къауум заманын костьплече, арта уа таякъ бла жюрюгенме. Беш жылны тешекни орунуна къагада жатханма. Спортфракда окъуума къайтанлыкыгъа, олтуруп туралмай эдим, сау жылны лекциялагъа соелип тынгылагъанма.

Мен сауукълу болургъа сое эдим, гимнастика бла къоршип, кеси кесим аягъы юсюме салгъанма. Бусагъатда «Меридиан» медицина клиникада кинезитерапиядан инструкторма. Тебалмагъан адамлаы атлап башлагъанларын кёрсем, къууанам.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Таукъанны аскерчи нёгерлери.

Афганистанга жибередиле.

- **Анда бизни республикадан неча адамгъа тюбегенге?**

- Мен тангыгъан, билген онтерт адамдан сегизиси саулай къайтхандыла юйлерине, алтысы уа жоюлгъандыла.

- **Урушда шуёлулкъ, баям, бек къаты болур.**

- Ол алайды. Урушда тенгинг ёлсе, жер тепгенча, титирейсе. Мени бир татлы шукъум бар эди - Виктор Иргов. Аны бронясы

ОЛИМПИАДАНЫ ДНЕВНИГИ

«Жангылыргыга эркинлигибиз жокъ эди»

Сочиде бардырылган Олимпиадада сымарлап учууда бизни спортчуларыбыз Татьяна Волосожар бла Максим Траньков эм Ксения Столбова бла Фёдор Климов алчылыккы бир кишиге да ычкындырмай, командабызга эрттеден бери саклаган «алтынны» бла «кюмюшню» келтиргендиле. Ючюнчю жерге Германияны спортчулары чыккандыла.

«Муратыбызга жеткенбиз, эки биринчи жер да бизникилдиле, - дегенди Траньков. - Россейде сымарлап учуу бла көрөшгөнле энди бизни көрүмдүлерибизге кырап өхтөмленирле, спортну былай эм башка тюрлюсю бла көрөширге суйгенлени саны да көбөйр, адам келленсе, эталмалык заты жокъду. Биз ёсюп келген төлюге былай

айтыргыга сюебиз: эринмегиз, арымай-талмай кюрешигиз, жаланда ол заманда хорларга боллуккыду кытайлылары, немислиени, канадачылары, скандинавиячылары эм башка кыралланы келечилерин».

«Бизни экинчи кырауумбуз Ксения Столбова бла Фёдор Климов аллай жетишим болдурула деп турмай эдик. Алагда берген балланы көргенде уа, «энди немислиени

хорларга да боллуккыбуз», - деп кыуанган эдим, дегенди ол. Дагыда Траньков Россейни бузда учууда Столбованы бла Климовну алда уллу хорламла саклаганларын айтканды эм аланы кыраууму уа стадионнга жыйылганланы алларында халат иерге ахырда эркинликтери болмаганыларын энчи чертгенди.

Тюнене уа чаналада учууда россейлиле Татьяна Иванова,

Альберт Демченко эм бирге барыуда Александр Денисьев бла Владислав Антонов эстафетада кюмюш майдалны алгандыла. Биатлонда «доммаккы» Евгений Гараничев кесини тууган кюнүнде кытханды. Киши да сакламагъан жетишими ол 20 километрге чабыуда болдурганды.

Олимпиадада команда

эсепде чемпион болган Евгений Плющенко жараула этгенде сыртын ачтыканды. Аны бла байламлы мындан ары эришулеге кытышаллык тюрлюме деп ол судьяларга билдиргенди. Анга кыраарга келгенле аны любительский спортдан толкун кыарсла бла ашыргандыла.

Хоккейден жыйымдык командабыз Сочиде турнирде Словенияны 5:2 эсеп бла хорлаганды. Шайбаланы саканы ичине Александр Овечкин, Евгений Малкин, Илья Ковальчук, Валерий Никушин эм Антон Белов кийиргендиле. Дагыда хоккейден тишируларыбыз да шведлиени 3:1 эсеп бла кытып, жарым финалга чыккандыла.

Майдалланы онтёртончю февральга зачётлары

1 Германия	7	2	1	10
2 Канада	4	4	2	10
3 Норвегия	4	3	6	13
4 Нидерланды	4	3	5	12
5 США	4	2	6	12
6 Швейцария	3	0	1	4
7 Россей	2	5	4	11
8 Китай	2	1	0	3
9 Франция	2	0	2	4
10 Польша	2	0	0	2

КЪОНАКЪЛАНЫ
Хасан.

Юбилей

Аны ишлери уюган музыкага ушайдыла

Бу кюнледе РСФСР – ны сыйлы художниги, КъМР – ны халкь художниги, Кыбарты – Малкьарны Кырал саугьасыны лауреаты, белгиле скульптор Михаил Тхакумашевге 80 жыл толганды. Аны аламанат ишлери, бизни шахарыбызны, районларыбызны орамларын жасап, халкьыбызны тарыхын унутмай турурга себеплик этдиле.

Ала Нальчикде, Чегемде Кыулийланы Кыайсынны, Али Шогенцуковну, Алим Кешоковну, Майскийде Уллу Ата журт урууда жоюлганланы, Терекде 115 – чи кавдивизияны аскерчилерини, Огъары Малкьарда Совет Союзну Жигити Уммайланы Мухажирини эм башхаланы сыфатларын ёмюрлеге саклагъан эсгертмеледиле. Бюгонлюкде Тхакумашевни ишлери Кыбарты – Малкьарны, Москваны, Воронежни, Мурманскини, Белгородну музейлерини фондларында сакланадыла.

Скульпторну юбилейи бла байламлы Эсгертмелени саклау жаны бла Битеуроссей биригиуню Кыбарты – Малкьарда бёлюмюню таматасы Созайланы Ахмат Култура фондда байрам ингир кыраганды. Ары Михаил Хамидовични чыгармачылыккы суйгенле, художникле, жамауат кыулукучула эм башхала да келгендиле.

Жыйылгыга себеплик этген дагыда бир ахшы иш болганды- бизни белгиле искусствоведибиз Аппайланы Жаухарны Тхакумашевни чыгармачылыккы тинтген «Зрелость мастера» деген китабы басмадан чыкканды. Аны зарфа урдуурга башда сагынылган биригиуу бла республиканы Култура министрствосу болушкандыла.

Ингирни Култура фондну башчысы Владимир Вороков ачып, юбилярны алгышлагъанды. Созайланы Ахмат а былай белгилегенди:

- Михаил Хамидович мени бек суйген адамларымдан бириди. Ол тынч, намысы инсан болганы ючюн бу байрамны кыраарга ыразылыккы да кючден алгъаныбызны да ай-

тыргы керекме. Скульптура иш бла кюрешгенлик андан бай ич дуниясы болууну, шухлуккыга итинию сезимлени излейди. Тхакумашев а аллайладанды. Сёз ючюн, ол аты айтылган Крымшамхалланы Хамзат бла талты тенглик журттенди. Аны бла бирге Атажукин бахчада малкьар бла кыбарты адабияты мурдорларын салган Мециланы Кязимни бла Бекмурза

Тюбешуиге жыйылганланы кыраууму.

Пачевни, Огъары Бахсанда Элбруска биринчи чыккыганланы, Дейское элде Уллу Ата журт урууда жоюлганланы эсгертмелерин ишлегендиле. Чечени шухларым а Хамзатны Кёнделенде «Скорбящий горец» чыгармасын көргенлеринде, уллу сейирге калгандыла. Бу эчи устаны Аллахдан келген бирча уллу фахмулары барды.

Искусствога кыулуку этген адам тынчлыккысызды, аны жашауну асламысы мастерскоюнда озады. Юбилярны та-

ныгъанланы айтыуларына керё, Тхакумашев омакь кийимледен эсе, ишчи быстырлада кёбюрёк айланады, аны кёллары тынчлыккы билмейдиле. Ол тохтаусуз кюрешден аламанат затла жаратыладыла. Аны алайлыккыны КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары Руслан Фиров да белгилегенди. «Кыулийланы Кыайсынны, Алим Кешоковну эм бирси белгиле адамларыбызны тууган, ауушхан кюнлеринде жамауат аланы эсгертмелерине гюлле салыргыга келеди. Кыруу аны ючюн да сау бол деп айтыргыга тийишлиди аланы авторуна.

Сора бюгон китабыны презентациясы болган Аппайланы

Солдан оннга: Михаил Тхакумашев, Аппайланы Жаухар эм Созайланы Ахмат.

ачык эсленеди. Аны себепли ыразылыккыларын анга кызауатны ажымын сынаганла билдиргенлей турадыла. Ол кюн тюбешуиге Нальчикни Ветеранларыны советини башчысы Абдулаланы Мустафа да суйоп кытышканды.

Тарыхчы, жазуучу Олег Опрышко уа Михаил Хамидович Биринчи битеудуния урууну жигитлерине да эсгертме ишлеринге ышанганланы чертип айтканды. Уста уа, республикада ол оюмга ыразылыккы берилсе, ишни кёлгъа алыргыга сёз бергенди.

Зумакуулланы Борис култураны жаныча суйген адамларыбыздан бириди, аны бла байламлы мероприятиялагы да кытышмай кыалмаучуу. Бу тюбешуиде да ол, юбилярны алгъуула, бюгонлюкде КъМР-ни искусствосу бла Михаил Тхакумашев бир бирден айрылмазча болганларын белгилей, ол эсгертмелени саклауда Созай уллу башчылыккы этген биригиууно ишине кыыйматлыккынын черте, Жаухар жазган китапны да магъанасы уллу болганын билдиргенди.

Аппайланы Жаухарны айткандына керё уа, «Зрелость мастера» деген чыгармасы скульптура искусствону юсюнден хазырлай турган уллу китапны бер бёлюмю. Михаил Хамидовични ишлери кыайсы музейни коллекциясына да айбатлыккы бераллыккыдыла.

Аны юсюнден Миллет музейни таматасы Феликс Накв быллай дегенди: «Монументальный искусство ол уоп кыалган макъамга, назмуга неда тарыхха ушайды. Шахарыбызны энчилик кырагъан, бизге дерслик болган ачык китапчыды.

Ингирде юбилярны алгышларга кёлле суйгендиле. Бахсан шахарны Култура бёлюмюню башчысы Алёна Берхамова администрацияларыны таматалары Султан Хашпаковну атындан посланияны окугъанды, искусствовед Нелли Сундукова Тхакумашевни граждан позициясы болганын энчи чертгенди. Тхакумашевни жерлеши, Терк районну администрациясыны башчысы орунбасары Мурад Керёфов, КъМР-ни Художниклерини союзуну правленини председатели Геннадий Темирканов, жазуучу Сафарбий Бейтуганов, художник Акъкызыланы Сияра да сөлөшгендиле.

Жыйылуу ахырында Михаил Хамидович, келгенлеге жюрёк ыразылыккынын айтты, Эсгертмелени саклау жаны бла Битеуроссей биригиуу Кыбарты – Малкьарда бёлюмюню таматасы Созайланы Ахматха, Аппайланы Жаухарга да бу ингирни кырагъанлары ючюн ыспас этгенди.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.
Суратланы автор алганды.

Жетишим

Михаил Акименко – Россейни чемпиону

Жерлешибиз, РФ-ни жыйымдык командасыны спортчусу Михаил Акименко кыралны женгил атлетикадан биринчилигинде алтын майдалны кытханды.

Бийикликге секириуде анга жетген болмаганды. Жаш, эки метр

24 сантиметрни алып, кесини энчи керюмдюсюн да төрт сантиметрге игилендиргенди, деп билдиргендиге КЪМР-ни Спорт министерствосуну пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Спартакиада

Эм алда - гимназистле

Окчуууланы спартакиадалары чеклеринде Элбрус районну школчуларыны араларында баскетболдан эришуле болгандыла. Кыз командалада биринчи жерге Тырныаузну бешинчи номерли гимназиясыны командасы алганды, экинчини -ючюнчо номерли школ, ючюнчоно уа-бедикчиле.

Жашлада да алгъа гимназистле ычыннгандыла, аланы ызларындан

биягы ючюнчо школну командасы барады. Биринчи номерли лицейчиле уа ючюнчо жердедиле. Эл школланы командаларыны юсюнден айтханда уа, эм иги керюмдюле Кенделенни бла Бедикни командаларындадыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

СУРАТДА: 5-чи номерли гимназияны командасы.

Бокс

Сауггаланы асламысын кытхандыла

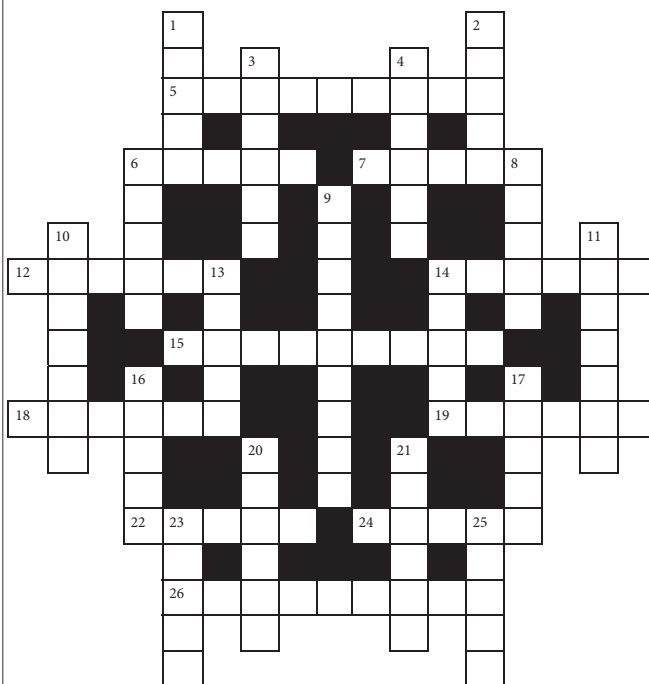
Кеп болмай боксдан Къабарты-Малкъар Республиканы биринчилиги бардырылганды. Эришуледе 1998-1999 жыллада туугъан 150 жаш кытханды.

Турнирде Нальчикни 3-чю номерли Сабий эм жаш телю спорт школуну боксчулары да биринчи жерледен онсегизин кытхандыла. Хорлагъанланы

санында-Бабаланы Зейтун, Башийланы Магомет, Чочайланы Марат, Адам Амшоков, Кантемир Тажев эм Хамид Вороков. Рингде бек иги боксчугъа Чочайланы Марат саналганды эм Тилланы Хусей ариу техниканы кергюзтгенди.

Бизни корр.

Сёзбер

ЭНИНЕ: 5. Агъачда ёсген битим. 6. Буту кыяялу. 7. Чийлей ашалычу тахта битим. 12. Терк кыбынган зат. 14. Политика. 15. Суу кшошугъан, жукъа айран. 18. Фольклорну жанрларындан бири. 19. Заман. 22. Жукъгъан аурууланы жайгъан кыанатлы кьурт. 24. Бармакыгъа кийдилген темир кыпплакчык. 26. Жел ауруугъа жарагъан ханс.

ЁРЕСИНЕ: 1. Жаулукъну эшмелери. 2. Тамакдан тохтап-тохтап чыкыгъан таууш. 3. Сормай алычу. 4. Айранны бир тюрлюсю. 6. Ауузлануу. 8. Бире-

уно ахыр сёзю. 9. Чыпчыкыны бир тюрлюсю. 10. Сабанлагъа заран салычу жаныуарчык. 11. Борчу адамны ырысхысы сыйыруу. 13. ... ташха аркысын таяндырмай тынчаймаз (нарт сёз). 14. Огъары Малкъарны кюйдюрюлген эски эллеринден бири. 16. Борч. 17. Юлкюде битген жемиш. 20. Кюн батардан алгъа кезиу. 21. Аягын терс басхан. 23. Тойме орун. 25. Ичги.

Сёзберни **БИЙЧЕККУЛАНЫ Жаннета** жарашдырганды.

Газетни 24-чю номеринде басмаланган сёзберни жууаплары:

ЭНИНЕ: 3. Антау. 7. Хора. 8. Уууз. 9. Мухур. 12. Чомача. 14. Аламат. 16. Суусар. 19. Жантау. 21. Айлык. 23. Жерк. 24. Улар. 25. Акълау.
ЁРЕСИНЕ: 1. Хамам. 2. Худур. 4. Тутуч. 5. Бокха. 6. Хурма. 10. Хомпук. 11. Налмас. 13. Чара. 15. Лаба. 17. Сегел. 18. Булбул. 20. Налат. 22. Къууум.

Ыйыкыгъа гороскоп

17-чи февральдан 23-чюсюне дери

Къочхарла. Баш эм геуорге кюнде ашыгышылы оноу этмегиз. Кыйын болумлада уа ич сезимигиз айтханы этигиз. Байрым кюнде ишде болумну сюзгенде, коллегаларыгыз сизни жанлы болурча этигиз.

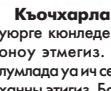
Танала. Иги ыйык боллукъду. Геуорге эм орта кюне уа айтырча жетишимли боллукъ туюлдуле. Алай эсе да, ыйыкыда чурумладан эсе жетишимле кёбюрек боллукъдула. Ахчагызын файда туюрюлюк ишге кыоратырча онг табарыксыз.

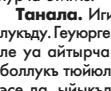
Эгизле. Ыйыкыны ал кюнеринде тобешиулде кытыгыздагыланы айтханыгызга ийнандырыксыз, кесигизге керек болган информацияны да табарыксыз. Ыйыкыны экинчи жарымы иги кезуюду планла жарашдырырча, маганалы оноула этерге да.

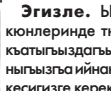
Айырычобакыла. Баш эм геурге кюнде коллегаларыгыз, партёрларыгыз эм оноучула бла селешгенде бир бирни иги аныгылык туюлюсюз. Кеси оюмузуну тюзлюгон аныгылатхандан сора да, оппонентлеригиз айтхандыла да кылак салыгыз. Орта кюнден сора уа кючюноз-кыаруугуз кёбейиркиди.

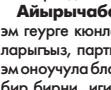
Асланла. Алгъа этиллик затланы терк айыра билгенден сора да, аланы тынгылы этип, жерлерине жетдири билгиз. Ол себеден кыйын ишлени тамаларга кытышырыксыз. Оноучула сизни акылыгызы эсперкидиле.

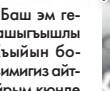
Кызыла. Ыйыкыны ал жарымы айтырча иги боллукъ туюлду. Ишни кеплюгон тамаларга кючюноз жетмез. Кётюралмазлык ауур жюкно боюнуугузга салмагыз. Орта кюнден сора болум тапларыкыды. Эштада, солу кюнде да ишлерге тошерик болур.

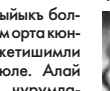
Базманла. Баш кюнде маганалы документлеге кылак салмагыз эм ахча бла байламлы ишлени тамаларга. Геуорге кюн жетишимли боллукъду. Барз кюнде кытыгыздагыла айтхандыла бла келиширгиз туюлюсюз, байрым эм шабат кюнде ишигиз иги барлыкыды.

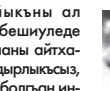
Акыралла. Бу ыйыкыда бек тири боллукъсуз, ишни да терк тамаларыкысыз, болумга кере тап селеше да билликсыз. Ол акыл керек болган ишлени тамаларга, этен мурагыгызыга жетерге да себеплик этеркиди. Алай эсе да, чекден озмазгы корешигиз.

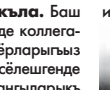
Садакчыла. Баш эм геуорге кюнде фамугуз бла кытыгыздагыланы сейрсиндирликсыз. Орта эм байрым кюнде жетишимли боллукъ туюлдуле. Кьоркзуулу ишледен бир жанлы болуугуз. Байрым кюнде кючюноз жетип, уллу ишни башаллыксыз.

Текемююзле. Баш эм геуорге кюнде кыйын ишлени кезуюдуле. Ыйыкыны ортасында сакъламагъан хапарланы эштириксыз. Кытыгыздагыладан болушлукъ тилегиз эм жууукларыгызга сакъ болуугуз. Байрым кюн жетишимли боллукъду.

Суукъуйла. Баш эм геуорге кюнде бек жетишимлиледиле. Бу ыйыкыда кыльга алган ишлеригизни кыйын алмай тамам эталлыксыз. Ыйыкыны ахырында да, эс кыйып, хар затны тергеп, эсепле ишлегиз. Алай этсегиз, ыйык фойда бла бошаллыкыды.

Чабакыла. Ыйыкыны аллында чурумла кеп боллукъдула. Ишни алгъадан белгилеу болмазлык затды. Орта эм байрым кюнде коллектив бла бирге болуугуз. Шабат кюн жетишимлиди. Ыйык кюнде болумну юсюнден оюмузуну айтырча ашыкмагыз.

Къабарты-Малкъар республиканы депутатлары эм КЪМР-ни Парламентини Аппаратыны кыулулкъчулары РФ-ни Президентини Север-Кавказ федеральный округда толу эркинликке келечисини Аппаратыны КЪМР-де баш федеральный инспектору **ВЕРБИЦКИЙ Алексей Ивановичге** аны эгечинден туугъан **ФЁДОРОВ Александр Викторович** ёлгени бла байламлы, бушуу этип, кыайгы сёз бердиле.

РАН-ны Къабарты-Малкъар Илму арасыны Гуманитар тинтиуле институтуну администрациясы бла коллективи бу илму учрежденианы кыарачай-малкъар филологияны бёлжюмюно таматасы, филология илмуланы доктору, профессор **ГУЗЕЛАНЫ Магометни жашы Жамалгъа** аны жашы **Арсен** замансыз ёлгени бла байламлы, бушуу этип, кыайгы сёз бердиле.

ГУЗЕЛАНЫ Жамалгъа аны жашы **Арсен** замансыз ёлгени бла байламлы, бушуу этип, кыайгы сёз беребиз.
Жуууклары, тенглерни.

КЁРМЮЧ

Суратлада - спортну тарыхы

Сочиде Олимпиада, битеу да кыралны тынчлыгын алып, спортчуланы жетишимлерине кыараргъа чакыра эсе, бизни республика да, андан кенден квалмай, тюрлю-тюрлю мероприяля бардырады. Аладан бири - «Эстафета времени» деген ат бла кёрмюч - А. Л. Ткаченкуну атын журютген Суратла искустволаны музейинде ачылганды. Анда художниклени ишлерин, фото-аппарат бла алынган суратланы, кюл усталаны чыгъармаларын да кёрюрге боллукъду.

Музейни фондлары бай болганына биз тюшоне турабыз. Бу жол да аны залларына кырап чыкыганыбызда, таула, альпинизм, спорт бла байламлы быллай бир чыгъарма барды деп турмаганыбыз. Кыруу кыраучула угъай, КъМР-ни суратчыларыны союзуну башчысы Геннадий Темирканов да жашырып кыоялмаганды андагы ишлени кёбюсюн биринчи кере кёргенни.

Алай аллындан башлайык. Арт заманда кёрмючлени да

заслужили вместе с тобой» дегенни айтханларында, залдагылары кёллери бютюдю кётюрюлдю. Концерт номерле андан ары барып, белгилли скрипач Башийланы Магоммет согул, жаш балерина Арина Маркелова уа ариу номерин кёрюзтдю. Былай жарык башланган ингерде КъМР-ни алгыннгы культура министри, шёндю уа правительство председателини орунбасары Руслан Фиров Сочиде бизни артистле, ху-

леди. Башха сёлешгенле да культура бла спорт бир биринден узакъ болмаганыларын, ала халкъланы араларында шуёхлукъ, мамырлыкъ орнатханларын белгилегендиле. Минги тауну башында болган факелни Карина Мезова алып чыкыганында уа, битеу ары келгенле Олимпиадагъа жуууклашханча болдула. Арта, анга тийип кёрюп, суратха тюшерге сюйгенле да аслам эдиле.

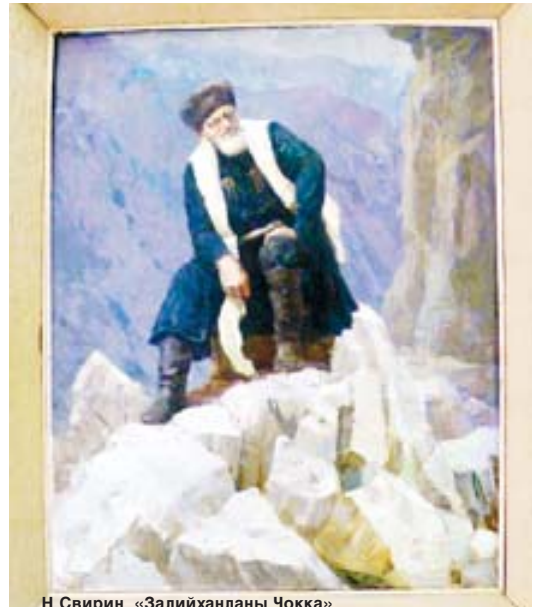
Къабыргъада художниклени ишлери бири биринден ала-мат. Мени коллегам да бек алгъа тау тёппеге минип турган кыартны белгиледи. Ол Н. Свириини «Залийханланы Чокка» деген сураты эди. Ол аны таурухлу жашауун эсибизге келтирди.

Деменгили таулагъа кырап турганлыкыгъа эрикмейсе, хар биринде аланы тюрлю-тюрлю бетлери, бийикликлери, ортада уа-Элбрус. Биринчи тёлю художниклени М. Ваннахны, К. Половицкийни, ызы бла Б. Петровну, В. Ясновну ишлери, алада альпинистле, бу спортну махтаулу жылларына кыайтарадыла, андагылары жигитликлерине хурмет этдире.

Бу тема кётюрюлсе, таулу эллеге да эс бурулмай квалмайды. Сёз ючюн, Третьяковну «Кёшо» дегени аладанды. «Домбайны тауларында» деген а кыарачайлы кыарындашларыбызгъа салам бердиреди. Жарысуугъа, спорт кыуру жетишим тыйюлдю, анда ачы хорлатыула да боладыла.

Олимпиаданы оту Минги тауну башында.

Н.Свириини «Залийханланы Чокка».

Жаш спортсменле аслам эдиле.

бир тюрлю байрамгъа айлан-дырган адет барды, алагъа артистлени да чакырып. Бу жол да алай болду. Сочиде кыайтхан жырчыларыбыз Тёппеланы Алим, Марианна Барагунова эм Жаболаны Замират Олимпиаданы гимнин «...игры, которые мы

дожникле да республиканы культуурасын тийишли халда кёрюзтгенлерин айтды.

Спорт министрли болжаллы халда борчун толтурганын орунбасары Анатолий Двуреченский да, атлетлеге жетишимле тежеп, аладан хорлам сакълаганыбызны белги-

Курданланы Валерий «Биринчи жарысуу» деген ишинде кызычыкыны алай чагын кёрюзтгенди.

Сёзсюз, артык эс а белгилли альпинистлерибиз Ёлмезланы Абдул-Халим бла Карина Мезова Минги тауну башына Олимпиада отну алып барган, аны тёппесинде сюелген

суратлагъа бурулганды. Ала энди тарыхха киргендиле. Кыраучула, музейден чыгып бара да, К. Диковскийни бу ишлерини алларында тохтап, тюрслеп кырап, ёхтемленип кете эдиле.

САРАККУЛАНЫ Асият.
Суратланы автор алганды.

ЭРИШИУ

«Эльбрусoid» жаш фахмуланы излейду

Кыарачай-малкър жаш тёлюню айнытуугъа себеплик этген «Эльбрусoid» фонд жаш жырчылары араларында «Эльбаны аязы» деген төрели эришюню быйылгы кезиюу башланганын билдиреди. Проектни баш мураты-жыргъа фахмулары болган жаш адамланы табаргъа эм жамауатны ала бла танышдырыгъады. Анга хар сюйген кыатышаллыкды эм хунерин юч кезиуден - кароке дискледе жыр, ёз тилинде халкъ жырны жырлау эм шёндюголю жырны жырлау - кёрюзталлыкды.

Аланы хар биринде жури хорлаганланы айырлыкды финалда. Биринчи жерни алган «Эльбрусoidни» концертлерине, башха мероприяляларына да кыатышыргъа онг табарыкды.

Алай бла эришюню ахыр кезиюне кышулургъа энта заман барды. Аны ючюн конкурсант, 26-чы февральгъа дери фондха барып, заявка кыюргъа керекди. Аны адреси: **Ахохов атлы орам, 92-чи юй (ючюнчю этажда).**

БИЛДИРИУ

Законсузлукъну ачыкылауна хайырлы амалы

Россейни МВД-сыны Нальчикде Управленийсында алгынча, бусагъатда да «ышануулукъну телефону» таймай ишлейди. Адамла, кече-кюн демей, анга сёлешип, аманлыкъ этерге боллукъ адамланы неда бузукъчуланы, законсузлукъланы юслеринден билдирге боллукъдула. Ол а кён осал ишлени ачыкыларгъа эм тинтирге болушурукъду.

Былай шартны да эсге салабыз. Полицияны кыулукъчусу адамланы телеклерине, тарыгъуларына кыайгърмай, кеслерини полномочияларына кёре борчларын толтурмагъан, законнга бузукълукъ этген шартны юсюнден да билдирге боллукъдула. «Ышануулукъну телефону» уа былайды: **49-47-34.**

Россейни МВД-ны Нальчикде
Управленийсыны пресс-службасы.

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
(баш редакторуну орунбасары)

БЕШПАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторуну орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)

ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-политика бёлюню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кыоруулау жаны бла Кыарачай-Малкър регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кёре

19.00 сагъатда кюл салынады.

20.00 сагъатда кюл салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Текуланы Хауа -
дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия -
жууаплы секретарыны орунбасары;
Зезаланы Лида (1,2,3,5,6,10-чу бетле),
Мисирланы Лейля (4,7,8,9,11,12-чи
бетле) - корректорла.

Тиражы 2640 экз. Заказ № 281

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru